

Valborgar-aftansvalið

Tann 30. apríl 1998 var ein gleðiligur dagur

Í útvarpinum um morgunin hoyrdu vit, at dagurin var valborgaraftan. Sagt varð, at eftir gomlum siði varð hetta kvöld hildin mikil várveitsla í Norðurlondum, tí tá hevði veturin mist sitt vald, og allir myrkursins púkar máttu taka til rýmingar.

Men at vit føroyingar hendan valborgaraftan skuldu vinna á tí vetri, sum í øldir hevur nivið okkum og landi okkara, tað mundi fáur trúgva.

Tí var tað hugtakandi hetta kvöld at sita og fylgja við í valuppteljingini. Úrsli eftir úrslið boðaði frá, at nú lætti dimmið. Tá ið lagt var saman, sást at ein heilt avgerandi broyting var hend í hesum landi.

Fólkaflokkurin

Til tess at skilja hetta er neyðugt at fara aftur til december 1939. Tá var fundur millum uttanflokka tingmannin Jóannes Patursson og teir báðar, sum vóru valdir fyrri vinnuflokkin. Teir samdust um at gera ein nýggjan politiskan flokk, sum fekk navnið Hin Føroyski Fólkaflokkurin (radikalt sjálfstýri). Tað radikala sjálfstýri, sum talan var um, var at Føroyar skuldi gerast eitt sjálfstøðugt ríki eins og Ísland hevði verið síðan 1. december 1918.

Fólkaflokkurin vann ikki meiriluta á tingi og fekk ongan tingmeiriluta at taka undir við sínum kravi. Men 10. mai 1946 samtykti teir flokkar, sum høvdu meirilutan, nevnliga sambandsflokkurin og javnaðarflokkurin, at tað skuldi vera ein fólkakvæða um, hvørt Føroyar framvegis skuldu vera stýrðar av Danmark, ella vit skuldu gerast eitt sjálfstøðugt land. Hesa fólkakvæðu setti danska stjórnin í verk.

Føroya fólk samtykti tann seinna møguleikan.

Tjóðveldisflokkurin

Tá hendi tað, at stjórnin ikki vildi seta tað í verk, sum Føroya fólk hevði samtykt. Teir flokkar, sum í løgtinginum høvdu biðið fólkid avgera hetta mál, boygdu seg ikki fyrri avgerð fólksins, men fyrri stjórnini. Tó vildi ein javnaðartingmaður vera fólksins vilja lýðin. Hann var Jákup í Jákupsstovu, og umbodði flokk sín í Vága valdømi. Fyri hesa mannligu støðu sína varð hann ekskluderaður úr javnaðarflokkinum.

Saman við øðrum stovnaði hann so ein nýggjan flokk, tjóðveldisflokkin. Hesin flokkur var samdur við fólkaflokkin í, at Føroyar skuldu gerast eitt sjálfstøðugt ríki, men meðan fólkaflokkurin var ein

høgraflokkur, so var tjóðveldisflokkurin ein vintraflokkur. Jákupsstovumaðurin og hinir stovnarar flokksins hildu, at tá ein høgraflokkur sum sambandsflokkurin og ein vintraflokkur sum javnaðarflokkurin tilsamans kundu fáa so nógvu undirtøku, at teir kundu fyrirbyggja, at landið fekk frælsi, so átti tað at borið til hjá einum høgrahallum fólkaflokki og einum vinstrahallum tjóðveldisflokki tilsamans at fáa so stóra undirtøku, at teir kundu fáa ein løgtingsmeiriluta fyrri, at vit føroyingar skuldu fáa fullveldi.

Vantandi samstarv

Men tað hevur gingið smátt við hesum. Hesir báðir flokkarnir hava mest nýtt kreftir sínar til at stríðast imóti hvørjum øðrum, og tilsamans hava teir ikki fingið nóg stóra undirtøku til at røkka sínum hævðsendsamáli. Viðhvørt hava teir ríkið andstøðupolitikk, viðhvørt hava teir verið í samgongum, men úrsliðið hevur verið tað sama: Teir flokkar, sum boygdu seg fyrri donsku stjórnina í 1946, hava alla tíðina havt størri undirtøku enn fullveldisflokkarnir.

Brotyingin

Men nú kom valborgaraftan. Teir flokkar, sum higartil hava sligið manngarð um, at danska stjórnin skal stýra Føroyum, fingi bert 15 løgtingsmenn. Tjóðveldisflokkurin og fólkaflokkurin fingi 16 tingmenn. Dreymurin hjá Jóanesi bónda og Jákup í Jákupsstovu gekk út.

Higartil hevur einki landsstýri kunnað verið skipað í Føroyum uttan at okkur av teimum flokkum sum hava vart danska yvirræði, hava verið við. Teir hava oftast kunnað gjørt landsstýri einsamallir. Hava teir skipað landsstýri saman við okrum av teimum flokkum, sum ynskja at Føroyar skulu gerast eitt sjálfstøðugt ríki, so hevur tað verið eitt eindaleyst krav, at teir ikki skulu fáa nakað slíkt eftirlæti.

Men nú er viðvent í holuni. Nú eru allir flokkar farnir til val uppá, at broyting skal koma á stjórnarskipan okkara, og einki landsstýri kann skipast uttan at okkur av teimum flokkum eru við, sum vilja at Føroyar skulu gerast eitt fullveldi.

Avgerðin

Tað sum hendi valborgaraftan var tí, at Føroya fólk - eftir at hava himprast síðan 1946 - tók avgerðina: Nú skal tað verða!

Nú fara vit tí at skipa okk-

um sum eitt sjálfstøðugt ríki í heimssamfelagnum. Hetta sjónarmið hevur vunnið, og nú er bert eftir at seta vilja tjóðarinnar í verk.

Henda sigurslutan er eisini lutan at vísa stórsinni. Tað er eingin orsök til at forða nokrum í at vera saman við okkum í hesum mikla verki. Teir menn og flokkar, sum higartil hava boygð seg fyrri tí donsku stjórnini, skulu tí sleppa at vera við til at boða hesi stjórn frá, at nú vilja vit sjálvi skipa fyrri her hjá okkum.

Í hesi løtu eiga vit at leggja niður gamalt agg og minnst til, at í komandi tíðum skulu vit øll vera saman í hesum landi og byggja tað upp, so at øll tey, sum her vaksa upp, kunnu liva við sømd í føðilandinum. Tey komandi ættarliðini skulu hava møguleika fyrri við stoltleika at vísa á, at teirra forfedrar vóru við til at taka hetta stóra tak.

Mannagongdin

Tað sum gerast skal er sera einfalt.

Løgtingið heimilar lógmanni at taka upp samráðingar við donsku stjórnina um, at Føroyar gerast eitt sjálfstøðugt ríki. Í hesum samráðingum verður stóða tikin til øll tey mál sum ósemja hevur verið um millum Føroyar og Danmark, og ein sáttmáli verður gjørdur um hvussu samstarvið okkara millum skal vera í komandi tíðum. Hesin sáttmáli verður síðan hávaldisgjøkendur (ratifiseradur) av báðum pørtum, og tá hann kemur í gildi, eru vit eitt sjálfstøðugt ríki.

Hvussu langa tíð kemur hetta at taka?

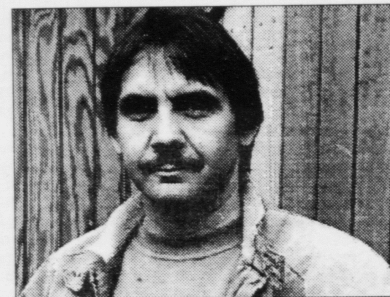
Tá grannar okkara í Íslandi tóku hetta stig í 1918, tók tað trýggjar vikur í juli at samráðast, og hildið var, at trýggir mánaðir vóru nóg til at fáa tær neyðugu samtyktirnar í Danmark og Íslandi. Tí varð ásett í sáttmálanum (tí sonevndi sambandslógini), at hann skuldi koma í gildi 1. december 1918, og so varð.

Tað er eingin orsök til at halda, at tað nýtist at taka somu tíð hjá okkum. Í lívi tjóðarinnar hevur tað tó ikki stórvegis týðning, um talan er um nakrar mánaðir fleiri ella færri. Tað sum hevur týðning er, at vit við teimum samráðingum, vit taka upp, fáa eitt gott samstarv við Danmark og hini Norðurlöndini.

Hesum er einki til hindurs fyrri, nú veturin er farin og myrkursins púkar vórðu ríknir burtur í tí várveitslu, sum hildin varð í mongum heimum valborgaraftan.

Zakarias Wang

Egon Øregaard stjóri á Tekniska skúla

Landsstýrismaðurin í undirvísingarmálum setti tann 1. mai 1998 Egon Øregaard í starv sum skúlastjóri á Tekniska skúlanum í Tórshavn.

Egon Øregaard er føddur í Fuglafirði í 1951. Hann varð avlærður sum elektrikari í 1971, tók prógv sum maskinmeistari á Føroya Maskinmeistaraskúla í 1977, tók tað víðkaða maskinmeistaraprógv á Københavns Maskinmesterskole í 1979, og síðan 1989 hevur hann í sambandi við tað víðkaða maskinmeistaraprógv havt rætt til at arbeiða sum elektroinstallatørur.

Í 1984 tók hann prógv í pedagogikum frá Statens Erhvervspædagogiske Lærerruddannelse, og í 1985 tók hann prógv sum lestrarvegleiðari frá sama skúla. Í 1991 tók hann somuleiðis føroyska prógv við sum lestrarvegleiðari frá Landskúla-fyrirsitingini. Egon Øregaard hevur tikið lut í mongum skeiðum, serliga innan sterk- og veikstreym. Í 1987 tók hann instruktørprógv hjá Reyða Krossi í Danmark. Og í 1997 tók hann prógv í leiðslumenningararbeiði á Føroya Handilsskúla skipar fyrri.

Egon Øregaard hevur verið lærari á el-deildini í Tekniska skúlanum í Tórshavn síðan 1979. Frá 1983-94 var hann sjálvur annar - lestrarvegleiðari á skúlanum. Í 1994 tók hann við starvinum sum leiðandi lærari á el-deildini í skúlanum, og síðan miðjan januar 1997 hevur hann røkt starvið sum fyrilssettur stjóri í Tekniska skúlanum í Tórshavn.

Aðrar arbeiðsuppgávur. Egon Øregaard er formaður í skúlaráðnum í Tórshavn. Hann hevur eisini undirvíst við ávisum millumbilum í fyrstuhjálpi.

Lýsið í sosíalinum

Sjálfstýrisslógin

Í 1953 fekk Danmark eina nýggja stýrisskipanarlóg ella grundlóg.

Tann nevnd, sum kom við uppskotinum til hesa 53-stýrisskipanarlógina, varð sett í 1946. Í 1952 skrivaði forsætisráðið til nevndina og spurdi hana m.a. hvørjar broytingar ið neyðugar vóru at gera í nýggju stýrisskipanarlógini vegna ta føroysku sjálfstýrisslóginu.

Tann sjálfstýrisslóg, sum forsætisráðið her talar um, verður vanligja kallað heimastýrisslógin. Men at kalla heimastýrisslógin fyrri eina sjálfstýrisslóg er ikki skeivt. Í § 82 í stýrisskip-

anarlógini donsku verður sagt, at rætturin hjá kommununum til sjálfstøðugt at stýra viðurskiftum sínum verður skipaður við lóg. Í Danmark eru lógir settar í gildi um, hvussu kommunala sjálfstýrið skal vera skipað, og danir hava við tí heimild, sum vit í 1661 góvu kongi okkara at geva allar vanligar lógir so sum honum hóvði best, gjørt eina sjálfstýrisslóg fyrri ta føroysku kommununa.

Nú er tað ein politiskur flokkur í Føroyum, sum heldur at vit skulu broyta sjálfstýrisslóginu. Eftir tí, vit higartil hava hoyrt, eru ikki

Skráseting Føroya
hevur í dag skrásett niðanfyri standandi fráboðan:

Skrásetingar-nr.
Sp/f 2398, Sp/f All-Inter,
100 Tórshavn

Viðtøkur broyttar:
15.01.1998

Nýggjur heimstaður:
700 Klaksvík

Kommuna:
Klaksvíkar Kommuna

Nevnd:
Farin úr nevndini: Petur Hans Samson Joensen, 700 Klaksvík (formaður), Carl Wang Hjelm, Suðurstígur 2, 100 Tórshavn og Søren Joensen, Eysturstræti 17, 100 Tórshavn

Stjórni:
Farin frá sum stjóri: Carl Wang Hjelm, Suðurstígur 2, 100 Tórshavn Innkomin sum stjóri: Petur Hans Samson Joensen, 700 Klaksvík

Tekningarreglur:
Felagið verður bundið við undirskrift av einum stjóra

Grannskoðari:
Farin frá sum grannskoðari: Sp/f HanSam, Tróndargata, 100 Tórshavn Innkomin sum grannskoðari: Sp/f Agnar á Dul, 700 Klaksvík

Endamál:
Endamál felagsins er at reka keyp og sølu og aðra vinnu í hesum sambandi

Skráseting Føroya
tann 30. apríl 1998

Kristin Balle

BILLUTIR

Útvegast til
**FLEST ALLAR
BILAR**

Fa. BILLUTIR

Tlf. 21605 Fax. 21666

Zakarias Wang